

mgr Radosław Bul
Centrum Badań Metropolitalnych UAM
Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM

Problemy funkcjonowania transportu publicznego w obszarach metropolitalnych na przykładzie Aglomeracji Poznańskiej

Celem prezentacji jest przedstawienie problemów funkcjonowania transportu publicznego w obszarach metropolitalnych w Polsce. Polskie miasta już od wielu lat „nie mieszczą się” w swoich granicach administracyjnych – ich obszary metropolitalne rozciągają się wiele kilometrów wokół. Najważniejszym wyzwaniem z punktu widzenia funkcjonowania tych jednostek jest dziś potrzeba stworzenia systemu, który pozwoli na jak najefektywniejsze zarządzanie usługami na ich obszarach. Jednym z podstawowych zadań, które ma wybitnie metropolitalny charakter, jest konieczność zapewnienia sprawnego transportu zbiorowego, łączącego miasto rdzeniowe z pozostałym obszarem, szczególnie w kwestii codziennych dojazdów do pracy i szkół. Niestety funkcjonowanie transportu zbiorowego w Polsce obarczone jest wieloma problemami natury technicznej a przede wszystkim organizacyjnej. Do najważniejszych problemów funkcjonowania transportu w dużych zespołach miejskich należy zaliczyć brak jednego organizatora transportu publicznego na obszarze metropolitalnym, brak integracji taryfowo – biletowej pomiędzy przewoźnikami, zróżnicowany standard przewozów, wynikający z różnego stopnia finansowania usług przewozowych, brak aktów prawnych regulujących funkcjonowanie transportu publicznego w aglomeracjach, ograniczony wpływ samorządów lokalnych na organizację i funkcjonowanie kolejowych przewozów aglomeracyjnych, brak dokumentów planistycznych w zakresie transportu zbiorowego w gminach i obszarach metropolitalnych oraz brak aktualnych danych dotyczących ruchu pojazdów oraz wyników badań zachowań transportowych na obszarach metropolitalnych. Do tej pory nie wykształcono w Polsce jednolitego modelu zarządzania transportem na obszarach metropolitalnych. W niektórych jednostkach odbywa się to na zasadach porozumień międzygminnych, w innych zawiązuje się związki komunikacyjne lub transportowe, jeszcze gdzie indziej organizuje się transport wyłącznie na obszarach objętych władztwem poszczególnych jednostek.

Jako przykład funkcjonowania transportu publicznego i problemów z nim związanych wskazana zostanie Aglomeracja Poznańska. Organizatorami transportu publicznego w aglomeracji są: samorząd województwa wielkopolskiego i samorzady gminne aglomeracji. Usługi przewozowe dla Urzędu Marszałkowskiego (szczebel regionalny) wykonywane są przez przewoźników kolejowych i autobusowych. Zasadniczą rolę w funkcjonowaniu transportu na obszarze aglomeracji odgrywają przewoźnicy gminni. Łącznie 14 gmin aglomeracji oraz Miasto Poznań organizuje lub zleca organizację zbiorowej komunikacji publicznej. Przewozy realizowane są przez 12 przewoźników świadczących usługi na rzecz gmin na podstawie stosownych umów. We wszystkich 10 gminach bezpośrednio sąsiadujących z Poznaniem funkcjonują systemy lokalnego transportu zbiorowego. Transport zbiorowy w gminach powiatu poznańskiego cechuje się wciąż wysokim stopniem dezintegracji.

mgr Radosław Bul
Metropolitan Research Center
Institute of Socio-Economic Geography and Spatial Economy
Adam Mickiewicz University in Poznań

Functioning of public transport in polish metropolitan areas on example of Poznan Agglomeration

The aim of the presentation is to indicate the functioning problems of public transport in polish metropolitan areas. One of the biggest challenges of polish agglomerations is a need to create an efficient model of management of various public services. One of the most significant aims (which has a metropolitan aspect) is to organize a public transport which will help to improve commuting between core city and urban zone. Unfortunately there is a lot of problems in that case, not only technical, but also functional. The most important problems of functioning of public transport are:

- lack of one big transport organizing entity in metropolitan areas,
- lack of tariff-ticket integration,
- varied standard of Services,
- lack of legislation of transport functioning,
- small influence of local governments on rail transport organizing,
- lack of planning documents on metropolitan level,
- lack of new data about traffic flows and transport behaviors of inhabitants.

Unfortunately, there is also no single model of management of public transport in metropolitan areas.

The presentation will base on example of Poznan Agglomeration. There are two subjects which organize the public transport on this area: Marshal Office and communes of agglomeration. The government of region organize rail and bus transit, communes of agglomeration organize bus and tram transport. There are 15 communes in agglomeration (incl. City of Poznań) which provide transport services. As a result the system of transport in agglomeration is disintegrated.